

Силабус курсу
Мовнокомунікативна компетентність учителя-лідера

Освітній ступінь – Бакалавр
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»
Кількість кредитів – 2
Рік підготовки, семестр – 3 рік, 6 семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна мовного спрямування
Дні занять: понеділок, 9.35-10.55, ауд. 55
Консультації: четвер, 14.05, ауд. 63
Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Струганець Любов Василівна

Контактна інформація: lyubovstruhanets@yahoo.com

(0352) 43 58 65 – деканат факультету філології і журналістики

Опис дисципліни

Готувати висококваліфікованих фахівців, які володіють державною мовою в усній та писемній її формах, – завдання вищої школи. Курс «Мовнокомунікативна компетентність учителя-лідера» органічно продовжує формування національномовної особистості майбутнього педагога. Мета викладання навчальної дисципліни: розвиток мовнокомунікативної компетентності особистості лідера шляхом вдосконалення основних компонентів (лінгвальної, соціолінгвальної і прагматичної компетентностей) для забезпечення ефективної професійно-педагогічної комунікації.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
1	Тема 1. Лінгвальна компетентність особистості.	Осмислювати залежність вирішення фундаментальних завдань освітньої галузі від професіоналізму й особистісних якостей педагога. Диференціювати два типи комунікації: вербальну (мовну) і невербальну. Оцінювати якість вербальної комунікації через категорію мовнокомунікативної компетентності особистості. Розуміти мовнокомунікативну компетентність особистості як уміння ефективно спілкуватися у різних сферах і ситуаціях життєдіяльності в ролі адресанта й адресата. Розмежовувати основні складники поняття «мовнокомунікативна компетентність»: мовна (лінгвальна),

		соціолінгвальна і прагматична компетентності. Тракувати мовну (лінгвальну) компетентність як рівень володіння усіма типами норм і комплексом комунікативних ознак літературної мови. Володіти нормами сучасної української літературної мови. Використовувати національну словникову базу. Володіти комплексом комунікативних ознак літературної мови, технікою мовлення, що дають змогу особистості успішно взаємодіяти з іншими людьми.
2	Тема 2. Соціолінгвальна компетентність лідера у професійно-педагогічній комунікації.	Тракувати соціолінгвальну компетентність як здатність особистості якісно реалізовувати у мовній практиці соціально та історично сформовані категорії світорозуміння, систему морально-етичних понять, розуміти й використовувати складники національної культури. Аналізувати поняття «українська національна мова», «літературна мова», «державна мова», «мовна картина світу», «мовно-естетичні знаки культури». Розглядати професійно-педагогічну комунікацію як процес текстотворення. Удосконалювати вміння текстотворення.
3	Тема 3. Прагматична компетентність лідера у процесі дидактичної взаємодії.	Тракувати прагматичну компетентність як реалізацію інтенції мовця через вдало обрані мовнокомунікативні стратегії і тактики за допомогою найпродуктивніших мовних засобів у певній комунікативній ситуації. Розмежовувати види інтенції (мети) спілкування. Характеризувати мовнокомунікативні стратегії і тактики у педагогічному дискурсі. Удосконалювати мовну майстерність у різних жанрах публічного виступу. Осмислювати закони спілкування.

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОНП	Програмні компетентності
ЗК 3	Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації; здатність аналізувати зміст думки та її структуру в процесі спілкування та адекватно

	на неї реагувати; здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 5	Самоосвітня. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 7	Соціальна. Здатність бути відповідальним, ініціативним, активним, мати динамічні знання, відкритість до світу, вміння працювати в команді; вміння розподіляти функції в колективній роботі.
ЗК 8	Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчальнодослідні завдання; володіння науководослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 1	Філологічна. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ; володіння ключовими поняттями мовознавства та літературознавства, теоріями і методами філологічного аналізу, особливостями розвитку філологічної думки у певну історичну епоху та у сучасному контексті розвитку гуманітаристики. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.
ФК 2	Лінгвістична. Здатність аналізувати лінгвістичні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів. Знання природи і сутності мови, походження й закономірностей розвитку мов, особливостей структури мови, класифікації мов світу, шляхів і методів вивчення мовного матеріалу. Знання системи сучасної української літературної мови, еволюції її граматичної будови.
ФК 4	Лінгвальна. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. Досконале володіння українською мовою в її літературній формі, розуміння діалектного різноманіття української національної мови, вміння використовувати засоби мови відповідно до специфіки комунікативної ситуації та контексту. Здатність аналізувати просторові та соціальні різновиди мови, засади мовної політики.
ФК 5	Комунікативна професійноорієнтована. Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту.

Літературні джерела

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: ВІД «Академія», 2004. 344 с.
2. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
3. Карнегі Д. Як здобувати друзів і впливати на людей. Київ: Видавництво «Молодь», 1990. 166 с.
4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів: В-во «СПОЛОМ», 2001. 223 с.
5. Семеног О. М. Етнолінгвістична культура вчителя: навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 188 с.
6. Струганець Л. В. Культура мови. Модульний курс: навчальний посібник. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2012. 195 с.
7. Струганець Л. В. Мовнокомунікативна компетентність учителя-лідера: навчальний посібник. Київ: ПРІОРИТЕТИ, 2016. 32 с.
8. Томан І. Мистецтво говорити / пер. з чес. Київ: Політвидав України, 1986. 239 с.
9. Шкіцька І. Ю. Маніпулятивні тактики позитиву: лінгвістичний аспект: монографія / за наук. ред. В. М. Бріцина. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 440 с.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів

без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Тема 1	20
Тема 2	10
Тема 3	10
Модульний контроль (теми 1-3)– тестування.	10

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) авторський посібник у друкованому та електронному форматі;
- 2) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, сформульована тематика ІНДЗ, завдання для модульного контролю);
- 3) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.